

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

§. VII. De reductione laudi, sive arbitrorum, sive arbitratorum ad arbitrium
boni viri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

mandati, nullum illud fuerit, si tamen à partibus receptum, sive emologatum est, executioni mandari debet, uti patet ex relat. c. *Per tuas*. Ut autem dicatur laudum sive arbitrium expressè emologatum, aut approbatum à partibus, de jure Civili quidem requiritur subscriptio partium, ut constat ex *L. penult. C. h. t.* de jure verò Canonico, & quoad forum conscientiarum, sufficit, si verbo, vel quovis alio modo in sententiam arbitri partes consentiant. Uti colligitur ex cit. c. *Per tuas h. t.* de utroque tamen jure, ut tacitè emologatum, seu approbatum sit, plus non requiritur, quam ut intra decem dies nullas ex compromittentibus contra laudum vel arbitrium reclamet; si enim in ferendo laudo dolus aliquis aut iniustitia arbitri intervenerit, exceptio doli parti gravatæ competit, contra petentem executionem arbitrii, quæ est quasi appellatio intra decem dies à lato arbitrio interponenda, & quidem ad proprium judicem reclamantis, quia hic se defendit contra alterum executionem urgentem. Si tamen adjecta pœnâ compromissum in arbitros factum est, si ille, qui arbitrio stare non vult, pœnam solvat, ulterius ad arbitrii executionem augeti non potest, prout in omni contractu adjecta pœnâ conventionali firmato, fieri solet, modò compromissum non expressè emologaverit pars, quæ hîc & nunc solutâ pœnâ ab eo recedere vellet: aut clausula adjecta compromisso pœnali; *rato manente compromisso & arbitrio super eo lato*: aliud jubeat, aut nullum juramentum de observando arbitrio adjectum sit, cum juramentum hoc clausulæ modò

Pirring, Compend.

ante allatæ æquivaleat (quamvis non improbabiliter putent aliqui, non obstante juramento tali, si pœnam adjectam solvere velit, qui vult à compromisso recedere, quòd possit hoc facere, cum juramentum accedens pœnali compromisso non faciat, ut ad plus obligetur, quam si juramentum non adesset) sed tantùm faciat, ut fortius obligetur, qui obligatur. Quòd si verò jurâssent cõpromittentes, nullâ pœnâ compromisso adjectâ, staturos se arbitrio, de jure quidem Civili novissimo, nulla datur actio compromittentibus, cum secundùm hoc jus juramentum compromisso adjectum habeatur pro nullo, & pro non appposito; de jure tamen Canonico servandum juramentum tale est, cum juxta hoc jus omne juramentum servandum sit, neq; liceat reclamare, nisi prius juramenti sui relaxationem obtineat; nisi jurando intentionem habuisset, arbitrii talis non servandi, & iniquum illud futurum sit (cum nemo ultra intentionem suam obligari possit) quæ mens ordinariè præsumi potest.

§. VII.

De reductione laudi, sive arbitrorum, sive arbitratorum ad arbitrium boni viri.

Quòd ab arbitris compromissariis compelli non possit satis, certa sententia est, conceditur tamen, ut reducatur sententia arbitri ad arbitrium boni viri, non quidem quasi à compromittente peti possit hæc reductio, cum compromissum videatur habere rationem transactionis, jura autem non permittant, ut lis per transactionem semel decisa, ite-

ff

71175

rum restitueretur, sed quod ex officio iudicis facienda sit, si manifestam iniquitatem, aut enormissimam læsionem laudum illud contineat, vel arbitratoris arbitramentum sit, quo in casu peti etiam potest reductio usque ad triginta annos coram iudice ordinario, coram quo aliàs agendum fuisset, si nullum compromissum factum fuisset, nisi factò juramento renuntiatum fuisset reductiōi arbitramenti.

§. VIII.

De loco, & tempore ferendi arbitrii seu sententiæ arbitratorum.

SI locus certus sit designatus, in quo arbitri suum laudum pronuntiare debeant, observandus hic est, ita ut partes ad alium citari non possint, neque pœnam incurrant, si fortassis aliqua opposita essent, non compareas in alio loco; si verò nullus locus determinatus est pro ferenda sententiâ, debet ibi hæc pronuntiarî, ubi compromissum factum est, si tamen locus talis honestus sit, & nullâ exemptione contra iudicem aut arbitrum talem gaudeat. Si autem quæratur, quo tempore ferri possit arbitrium, facile respondetur illicitè fieri, & nulla esse arbitria diebus feriatis ad honorem Dei institutis lata; legalibus verò feriis, si ferantur, partibus petentibus, valida quidem esse, cogi tamen iudicem vel arbitrum non posse ad laudum aliquod talibus temporibus ferendam, sicuti alibi docetur de sententiâ iudicum, quibus arbitri tales multùm æquiparantur. Attendenda tamen in his omnibus est recepta praxis & consuetudo.

§. IX.

De modis, quibus finitur compromissum & arbitratorum officium ac potestas.

Finitur compromissum & arbitratorum potestas primò, si causa per illos definita sit, propter quam factum est compromissum. Neque enim, postquam sententiam sive laudum de omnibus in controversiam adductis, & propter quæ compromissum factum fuit, pronuntiauerunt, mutare amplius aliquid possunt, aut interpretari, vel corrigere, &c. cùm functi sint omni suo officio, propter quod compromissum fuit (nisi in compromisso aliter expressum sit) ita ut etiam executio non ab arbitris, sed ab ordinario iudice facienda sit. Secundò finitur arbitratorum potestas, si conditio compromisso adjecta deficit, vel si terminus, aut tempus compromisso præfixum fluxerit (quamvis partes tempus hoc prorogare possint, sicuti primò constitutuere potuerunt) vel si triennium descriptum sit à litè contestata. Tertiò finitur hæc potestas, si arbiter, aut unus eorum, si plures in arbitros electi fuerunt, mortuus fuerit, vel longè discesserit, aut necessario impedimento impeditus sit, nisi cum clausula compromissum factum fuisset, ut si unus non posset arbitrium suum ferre possint. Quartò finitur hæc potestas, si compromittentes, aut saltem unus eorum moriatur, prout statuitur ex *c. Ex parte 10. h. t.* Etiam si causa jam fuisset conclusum, neque ad hæc redes compromittentiam transit com-